

Европейска съдебна мрежа по граждански и търговски дела

Протокол от 98 среща на контактните точки

4-5 декември 2024, Брюксел

На срещата присъстваха представители на държавите членки, между които 38 съдии, 12 адвокати, нотариуси, представители на Великобритания, Грузия и Украйна, в качеството им на наблюдатели.

Секретариата, г-жа Sophie Chaigneau, запозна участниците с настоящите дейности на мрежата:

1. Календар на предстоящите срещи:

- Годишна среща на контактните точки на мрежата – 29-30.01.2025
- Среща по регламента за несъстоятелност – 20-21.03.25
- Среща по регламента за наследяването – 28-29.04.25
- Среща по Брюксел IIb – 19-20.06.2025
- Среща по регламентите за връчване на документи и събиране на доказателства – 22-23.10.2025
- Среща по регламента за издръжката 4-5.12.2025
- Всички срещи са обявени да се проведат в Брюксел, като в края на срещата представителите на Полша заявиха, че една среща на мрежата ще се проведе в Полша по време на предстоящото полско представителство.

2. Работни групи - към мрежата работят 5 работни групи:

- Работна група по видимост – занимава се с популяризиране съществуването на мрежата. Външен контактор ще реализира промоционална кампания в LinkedIn /LinkedIn/, подготвени са актуализирани листовки. Контактните точки следва да заявят колко листовки са им необходими.
- Работна група за съдебните служители – работи по интеграцията на съдебните служители в мрежата. Първа среща на групата е проведена през май 2024, на която е събрана информация за положението в държавите членки.
- Работна група за изготвяне на наръчник по събиране на доказателства.
- Работна група по регламента за наследяването – дискутира специфични въпроси, първа среща на групата през май 2024, разработено е проучване с въпроси по съществуващите практики в държавите членки. До 13.12.2024 е срока за изпращане на отговорите на въпросите.
- Работна група по дигитализацията на регламент Брюксел IIb – работи отскоро, като първата среща е предвидена за януари 2025. Ще събира информация за движението на информацията.

3. Възможности на европейско финансиране – поканата за участие за финансиране за 2025г. е вече публикувана. Приоритетна цел е да се укрепят националните мрежи за съдебно сътрудничество. Осигурен е достъп до информация за реализирани проекти, от които може да се заимства. Краен срок за кандидатстване – 23 април 2025г.

Бюджетът е между 75 000 евро и 350 000 евро. Контакт на EC-justice-calls@ec.europa.eu

Годишните доклади на контактните точки следва да се изпратят на Секретариата до края на годината.

Г-жа Melissa Ford, секретар на постоянното бюро на Хагската конференция, запозна участниците с работата на Специалната комисия по практическото приложение на Хагските конвенции от 1965 и 1970. На 2-5 юли 2024 е проведена среща по двете конвенции с 260 участника при хибридна форма, в резултат на която е подготвен списък със заключения и препоръки. Испанският език е приет за трети официален език на конвенцията, наред с английския и френския. Дискутирани са новите пети издания на наръчниците за връчване и за събиране на доказателства, както и изготвения наръчник за ползване на видео конференции. Нови държави са присъединяват към Конвенциите от 1965 и 1970, както и към Конвенцията за достъп до правосъдие. През 2022г. са подготвени подробни въпросници по приложението на конвенциите. Проведени са 30 двустранни срещи. Разработени са профили на договарящите държави, които ще се актуализират. Тези профили осигуряват информация за всяка държава досежно начините на движение на комуникация и приложението на всяка от конвенциите. Изготвен е списък с централните органи на държавите, за да се улесни комуникацията между тях, както и обмяната на информация. По всяка от конвенциите работят работни групи, които оценяват приложението им въз основа на отговорите на въпросниците. При прилагане на Конвенцията за доказателствата се насърчава ползването на технологии, вниманието към сигурността на личните данни, ползването на видео линк /въпреки че не е ясно ползването на видео линк във всяка от договарящите държави. Досежно Конвенцията за връчване на документи, не всички договарящи държави изпращат документите по електронен път. Сред 138-те заключения и препоръки на специалната комисия са ползването на IT, видео линкове, модерни телефони. Планира се Специалната комисия да се събере отново след 5-6 години /за сравнение последната среща е проведена след повече от десетилетие/.

Г-н Eral Knight, началник на отдела по преговори на МЧП към Министерството на правосъдието на Великобритания, запозна присъстващите с опита на кралството с връчване на документи и събиране на доказателства. Той подчерта желанието на новото правителство на Великобритания да възстанови връзките си с ЕС. Независимо от Брекзит, Великобритания продължава да участва в работата на съдебната мрежа. Той припомни, че съгласно чл.68 от споразумението за оттегляне след Брекзит, продължават да се прилага Регламент 1393/2007 за съдебни и несъдебни документи, които са получени за връчване преди края на преходния период, както и Регламент 1206/2001 и решение на Съвета 2001/470 за молби получени преди края на преходния период. Молбите на ЕСМ продължават да се приемат и след 2020, като представители на Великобритания продължават да участват в заседанията на мрежата. След 2021г. между страните членки и Великобритания се прилагат Конвенциите от 1965г. и 1970г. Има няколко страни членки които не са страни по двете конвенции и не ги прилагат, като Австрия напр. Като възможност за подобряване на сътрудничеството се посочи директното събиране на доказателства чрез видео линк. Отчете се обаче, че някои държави настояват тези доказателства да бъдат събирани в сградите на съд или в посолство, което според Великобритания, е формалистично. Те предпочитат участието на страните в съдебни производства да бъде по-удобно и без разходи, свързани с пътуване или отсъствие от работа. Като зачестил проблем се отчете и връщането на документи, изпратени за връчване, от митническите органи на някои държави. Този проблем би се преодолял чрез изпращане на документите по електронен път, но някои съдии изискват документите на хартия. Посочи се също, че напоследък връчването на документи във Великобритания среща трудности, заради

забавяния, проблеми с недостатъчен или неопитен персонал, но Великобритания се опитва да подобри услугите. В случай на забавяне на връчването на документи, се препоръча държавите да се свързват директно с г-н Eral Knight. Посочи се, че в Шотландия е извършена реформа, в резултат на което получаващ орган, наред с частните съдебни изпълнители, са също шерифите, т.н. messengers of arms and sheriff officers.

Контакти с централните органи на Великобритания:

England and Wales foreignprocess.rcj@justice.gov.uk

Scotland serviceofdocuments@gov.scot

<https://smaso.org.uk/member/officer/search/>

доказателства: angela.lindsay@gov.scot

Northern Ireland -frontofhousercj@courtsni.gov.uk

Контактите на другите централни органи на отвъдморските територии на Обединеното кралство могат да се намерят на страницата на Хагската конференция.

Намиране на адрес на лица във Великобритания:

За физически лица: <http://www.bt.com/help/the-phone-book/a-z-directory-finder>

<http://www.192.com/people/address-finder>

<http://www.ukroll.com>

За търговски дружества: <https://find-and-update.company-information.service.gov.uk/>

Около 10 000 -15 000 молби за връчване на документи и около 700-800 молби за събиране на доказателства се получават от Обединеното кралство годишно. В Шотландия молбите за събиране на доказателства са между 400 и 500 годишно, а в Северна Ирландия – 15. Посочи се, че в интерес на гражданите и търговските дружества комуникацията между ЕС и Великобритания е да продължи.

Словения изрази разочарование от случай, при които молба за връчване на документи и за събиране на доказателства е била върната с указание, че не може да се изпраща една молба в един плик. Представителят на Великобритания отговори, че това е възможно да се е случило, тъй като молбите се изпращат до различни органи за връчване на документи и за събиране на доказателства.

Грузия, представлявана от г-жа Ана Ivanishvili, зам.-директор на Дирекция Международни отношения и правно сътрудничество в Министерството на правосъдието, представи опита на Грузия по връчване на документи и събиране на доказателства.

Централен орган на Грузия е Министерството на правосъдието. В Грузия се прилагат и двете Хагски конвенции – Хагската конвенция за връчване от 1965г., сила за Грузия от 01.01.2022г., и Хагската конвенция за доказателствата от 1970г., в сила за Грузия от 31.07.2021г. Прилага се и Конвенцията от 22.10.1993г. за правната помощ и правните отношенията по граждански, семейни и наказателни дела /във връзка с изпълнение на съдебни решения/. Грузия има сключени двустранни договори с Азербайджан, Армения, България, Кипър, Чехия, Гърция, Казахстан, Турция, Туркменистан, Украйна и Узбекистан. Осъществява съдебно сътрудничество на принципа за реципрочност и добра воля с държавите членки на ЕС и с други държави. Приложим е закона за МЧП на Грузия. Като предизвикателства бе посочено трудности да бъде

установено местонахождението на лица, възстановяване на съдебни разnosки, установяване кой е компетентен орган и какви са правилата за събиране на доказателства в замолените държави, своевременно изпълнение на молбите за правна помощ, езика за връчване на документи, недобро познаване на конвенциите. При наличие на двустранен договор и конвенция, Грузия предпочита да прилага конвенцията.

За развитие на съдебното сътрудничество е създаден специален отдел в Дирекция Международни отношения и правно сътрудничество в Министерството на правосъдието. От 01.01.2023г. се подготвят вътрешни инструкции и наръчници с най-добри практики, провеждат се обучения на централния орган и на компетентните органи, засилва се двустранното и многостранното сътрудничество с партниращи държави.

Опита на Украйна беше представен от г-жа Kateryna Shevchenko, началник на Отдела по международно правно сътрудничество и зам.-директор на Дирекция международно правно сътрудничество и представителство към Министерството на правосъдието на Украйна.

Украйна е страна по Хагската конвенция за гражданското производство /1954г./, от 1991г., и по двете хагски конвенции за връчване на документи /1965/ и за събиране на доказателства /1970/ от 2001, както и по 26 двустранни договори за взаимно правно сътрудничество по граждански и търговски дела. В националното право разпоредби, касаещи производствата по чуждестранни молби за правна помощ, се съдържат в граждански процесуален кодекс, търговски процесуален кодекс, административен процесуален кодекс. Централен орган е Министерството на правосъдието, други компетентни органи са регионалните департаменти на Министерството на правосъдието и съдилищата. Министерството на правосъдието /Департамента за международно правно сътрудничество по граждански въпроси /5 човека/ се занимава с двустранните договори, Хагските конвенции, Конвенциите на Съвета на Европа, ООН Конвенцията от 1956г. Министерството изпълнява функциите на централен орган /Получаващ и изпращащ орган/, организира производствата по молби от чуждестранни съдилища, осъществява комуникация с националните съдилища и други компетентни органи, осъществява методическа подкрепа. Министерството на правосъдието на Украйна има четири подразделения, в които работят 143 специалисти- западно, южно, централно и източно. Те осъществяват връзките със съдилищата, извършват проверка дали молбите са съставени/изпълнени правилно, осъществяват процедурата по някои молби за чуждестранна правна помощ, действат като орган за директна комуникация по някои международни договори, осигуряват методическа подкрепа на съдилищата. Съдилищата изпращат молби за чуждестранна правна помощ чрез Министерството на правосъдието или териториалните му подразделения, с изключение на молбите по Хагската конвенция за връчване, по която молбите се изпращат директно до получаващия орган. В Украйна има общи съдилища, 27 търговски съдилища, 27 административни съдилища, 27 апелативни съдилища и Върховен съд. През последните 5г. най-много молби по двете конвенции са получени от Германия, Словакия, Полша, Чехия, Франция, Италия. От и към България молби са само 31. По двустранните договори най-активна е комуникацията с Полша. По двустранните договори с България молбите са общо 84 –30 поучени и 54 изпратени. Заради въоръжената агресия на Руската федерация, Украйна има трудности да изпълнява молби за правна помощ във временно окупираните територии и областите, които се водят военни действия. Много от лицата са напуснали постоянния си адрес /вътрешно и международно преместване /бежанци/ участници във военните сили/. Отчита се забавяне при предаване на документите и обработката на молбите. Допълнителни затруднения се получават поради това, че някои от молбите са попълнени на ръка, нечетливо, някои молби се изпращат само по електронна поща, докато съдилищата изискват документите на хартия, други молби се изпращат по дипломатичен път,

молбите по Хагската конвенция за връчването се изпращат само в едно копие, вместо в две. Представителят на Украйна напомни, че изпълнението на молбите за правна помощ отнема 2-3 месеца, необходимо е да се осигури следната информация за идентифициране на лица – пълното име /ако е налично на кирилица, пълен адрес, вкл. региона /област/, номер на паспорт, ако адреса не е известен. Ще бъде полезно да се знае дали лицето се намира във териториите на въоръжени действия / <http://surl.li/famoyh/> / или на територията на ЕС. Документите трябва да бъдат изпратени в превод на украински език, освен ако адресатът не се съгласи да ги приеме на друг език. През 2025г. Украйна е планирала да ревизира декларациите и резервите, които е направила при присъединяване по двете конвенции от 1965 и 1970г. Представителите на МП на Украйна предоставиха ел.адреси за комуникация

thmis@minjust.gov.ua

ilad@minjust.gov.ua

Италия отправи въпрос към Украйна дали ползват дигитална система при връчване на документи на граждани и на фирми. В отговор Украйна обясни, че наскоро са въвели електронна унифицирана комуникационна система, чрез която всички, които са регистрирани в съда да получават съобщения от съда, като адвокати, нотариуси и други, получават съдебни книжа. МП също получава документи по системата, в случай че е страна по съдебно дело. В момента в парламента е внесено за гласуване предложение, съгласно което украинските граждани, които са в чужбина, да могат да получават нотификации по електронен път, в случай че се регистрират в системата.

Информация досежно актовете за изпълнение на двете директиви – презентация на Haldi Koit, Генерална дирекция "Правосъдие и потребители", Европейска комисия

Регламент за събиране на доказателства:

- РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2022/422 НА КОМИСИЯТА от 14 март 2022 година за определяне на техническите спецификации, мерки и други изисквания за въвеждането на децентрализираната информационна система, посочена в Регламент (ЕС) 2020/1783 на Европейския парламент и на Съвета / Системата за обмен за събирането на доказателства е децентрализирана информационна система, основана на e-CODEX, която позволява извършването на обмен на документи и съобщения, свързани със събирането на доказателства, между държавите членки без институциите на Съюза да участват в този обмен/.

Регламент за връчване на документи:

- Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/423 на Комисията от 14 март 2022 година за определяне на техническите спецификации, мерки и други изисквания за въвеждането на децентрализираната информационна система, посочена в Регламент (ЕС) 2020/1784 на Европейския парламент и на Съвета / Децентрализираната информационна система следва да се състои от вътрешните системи на държавите членки и оперативно съвместими точки за достъп, чрез които те да са свързани помежду си. Точките за достъп до децентрализираната информационна система следва да се основават на e-CODEX/.

- РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2024/1570 НА КОМИСИЯТА от 4 юни 2024 година за изменение на Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/423 за определяне на техническите спецификации, мерки и други изисквания за въвеждането на децентрализираната информационна система, посочена в Регламент (ЕС) 2020/1784 на Европейския парламент и на Съвета /изменението е направено за да се включи в обмена Дания/.

Поправки:

Регламент за събиране на доказателства:

- на 26.10.2023 е извършена поправка на Формуляр А,
- на 7.03.2024 на формуляр N

Регламент за връчване на документи⁷

- на 27.07-2023 е извършена поправка на формуляр С и J,
- на 26.10.2023 – на формуляр А;
- на 2.02.2024 е променен чл.33 /3/

По предложение на секретариата на мрежата се взе решение нотификациите съгласно старите регламенти от 2001 г. и 2007 г. да се съхраняват на портала за електронно правосъдие /e-justice portal/ като архивирани версии, за да няма объркване с новите нотификации (което означава, че вече няма да могат да бъдат изменени и ще бъдат достъпни на главните страници на страниците за уведомяване на регламентите от 2020 г.).

Секретариата отправи покана към следните държави:

- Кипър и Германия да изпратят уведомяване относно член 19, параграф 2 от Регламента за връчване на документи;
- Всички държави членки да проверят дали всички данни са верни в базата данни за съдилищата (включително новите правомощия за получаване на молби). Търсачката за данни за съдилищата е интегрирана във формулярите.
- Белгия, България, Франция, Ирландия, Литва, Румъния и Словения да актуализират информационния документ за връчване на документи.
- Белгия, България, Кипър, Естония, Ирландия, Литва, Унгария, Нидерландия, Румъния, Словения и Словакия за актуализиране на информационния документ за събиране на доказателства.
- Белгия, България, Франция, Германия, Ирландия, Литва, Румъния и Словения да актуализират информационния документ за Условието за събиране на доказателства чрез видеоконферентна връзка

След предложение на Чешката република, Секретариата предложи да се добави допълнителен въпрос 7а в информационния документ за връчване на документи: "Има ли специални правила за връчване на европейска заповед за плащане и ако да, моля, посочете тези правила и процедури, включително всички съответни правни разпоредби."

Дигитализация на събирането на доказателства и връчването на документи – презентация на Haldi Koit

Г-жа Haldi Koit от секретариата напомни, че децентрализираната ИТ система ще стане задължителна за обмен на искания считано от 1 май 2025 г. Тя обхваща граждански, търговски и наказателни дела с трансграничен елемент. Електронната комуникация е правно уредена. Създадени са правила за:

- задължителна електронна комуникация между органите;

- създаване на Европейска електронна точка за достъп за физически и юридически лица /ползването не е задължително/;
- видеоконференции /вкл. по национални граждански дела, по които страна е извън територията на държавата членка/;
- признаване на електронни подписи/печати;
- валидност на електронните документи;
- електронно заплащане на /съдебни/такси.

Дигитализацията обхваща следните инструменти:

Гражданско правни – 13

- правна помощ /2003/8/
- европейска заповед за изпълнение /805/2004/
- европейска заповед за плащане 1896/2006
- европейски искове с малък материален интерес /861/2007/
- издръжка /4/2009/
- наследяване /650/2012/
- Брюксел I а /1215/2012/
- мерки за осигуряване на защита по граждански дела /606/2013/
- европейска заповед за заповор на банкови сметки /655/2014/;
- регламента за несъстоятелност /2015/848/;
- имуществения режим между съпрузи и регистрирани партньори /2016/1103 и 2016/1104/;
- Брюксел IIb /2019/1111/;

Наказателно правни – 11

- Европейска заповед за арест /2002/584/ПВР/;
- Обезпечаване на имущество или доказателства /2003/577/ПВР/
- Финансови санкции /2005/214/ПВР/;
- Конфискации /2006/783/ПВР/;
- Признаване на наказания лишаване от свобода /2008/909/ПВР/, решения за пробация /2008/947/ПВР/, мерки за процесуална принуда като алтернатива на предварителното задържане /2009/829/ПВР/;
- Предотвратяване /2009/948/ПВР/;
- Европейска заповед за защита /2011/99/;
- Европейска заповед за разследване /2014/41/;

- Обезпечаване и конфискация /2018/1805/.

Създаването на европейска електронна точка за достъп, която ще се ползва само по граждански и търговски дела с трансграничен елемент, ще осигури възможност за физическите и юридическите лица/и техните представители/да подадат иск или да комуникират с държавните органи електронно /вкл. призоваване/. Традиционните средства продължават да се прилагат и ползват. Държавите членки са задължени да приемат този вид електронна комуникация.

Европейска електронна точка за достъп ще се ползва в следните случаи:

- Процедури по европейска заповед за плащане, искове с малък материален интерес, европейска заповед за заповор на банкови сметки и европейска заповед за изпълнение;
- Признаване, декларации за изпълнение или отказ за признаване: по регламентите на издръжка, наследяване, /вкл. европейско удостоверение за наследяване/, Брюксел 1а, имуществения режим между съпрузи и регистрирани партньори, Брюксел IIb.
- Подаване на иск от чуждестранен кредитор в производство по несъстоятелност по чл.53от Регламента за несъстоятелността;
- Кореспонденция с централните органи по регламентите за издръжката и Брюксел IIb, и с компетентните органи за правната помощ;
- Връчване на документи чрез европейската електронна точка за достъп.

Допълнителен начин за връчване на документи: това ще е услуга , която ще влезе в сила на 1.03.2028г. чрез европейската електронна точка за достъп. Това е хармонизирано правило, което не зависи от националните законодателства, на лице, което има известен адрес за връчване в друга държава членка, в случай, че адресатът е дал предварително съгласие за този начин на връчване, и адресатът следва да потвърди получаването на документите.

Заседание, осъществено чрез видео конферентна връзка или чрез друга дистанционна комуникационна технология:

- Видеоконференцията по граждански и търговски дела има широко приложение /с изключение събиране на доказателства, исковете с малък материален интерес и европейска заповед за заповор на банкови сметки.
- Видеоконференцията по наказателни дела има тясно приложение /само за европейската заповед за арест, признаване на наказания лишаване от свобода, решения за пробация, мерки за процесуална принуда като алтернатива на предварителното задържане, обезпечаване и конфискация.
- Дефиницията за съд е широка.
- По искане на другата страна или по искане на самата страна, която се намира в друга страна членка.
- Решението зависи от наличието на технологии, от мнението на страните и от това дали он лайн изслушването е подходящо.

- Прилагат се националните процесуални норми, вкл. за процесуалните права на страните.

Г-н Dragos Serban, Генерална дирекция "Правосъдие и потребители", представи демонстрационен вариант на референтната система за изпълнение. Системата ще бъде готова до Коледа. Използва се за граждански и за наказателни дела. Изтичащите срокове са включени в системата и могат лесно да се следят. Преводът на езиците е машинен. След 1.05.2025г. съдилищата, които не са свързани в системата ще излизат в червено кръстче. **В случай, че на 1.05.2025г. страните членки не са готови да ползват системата, това ще бъде основание Комисията да започне наказателна процедура срещу тях.**

По време на *tour de table* страните членки предоставиха актуална информация за прилагането на регламентите за събиране на доказателства и връчване на документи след влизането в сила на техните изменения. Повече от страните членки /всички без Нидерландия/посочиха, че ще използват референтния софтуер за внедряване, разработен от Секретариата на мрежата, за да се свържат с децентрализираната ИТ система. Някои страни заявиха, че впоследствие е възможно да разработят и собствена система /Белгия/. Страните членки споделиха и провежданите обучения за използване на системата. Белгия и Люксембург споделиха, че националната агенция/камара на съдебните изпълнители провежда обучение на съдебните изпълнители. Чехия е планирала обучения на съдии и съдебни служители, вкл. с обучителни видеа. Италия вече е участвала в обучението за обучители на Секретариата и е включила обучението в програмата на училището за обучение на съдии. Естония и Ирландия заявиха увереност, че ще са готови да ползват програмата до май. Гърция е в процес на инсталиране на софтуера и скоро навлизат в тестова фаза, създали са мултидисциплинарна група от участници, които ще бъдат ползватели на системата. Франция е участвала в обучението за обучители на Комисията, организирана е обучение на около 4000 съдебни изпълнители, предвидила е тези обучения да са продължаващи. Хърватия организира обученията чрез съдебната академия. Литва сподели, че държавната ИТ агенция извършва свързването със системата, разработена от Комисията. В Унгария всички, които ще участва в прилагането на системата са уведомени – МП, МВР, нотариусите. В Австрия ИТ отдела на МП подготвя свързването, като ще се ползва системата на съдилищата. Нидерландия ще изгради собствен портал, в който съдилищата ще прехвърлят информация, съдебните изпълнители ще се свържат чрез допълнителна система. Португалия сподели, че първоначално е планирала да създаде своя система, но преди 2 седмици са взел решение да ползват системата на комисията. Финландия е създавала работна група, с представители на съдилищата, съдебната администрация, МП за внедряване на системата и за обучения.

Секретариата на мрежата прикани контактните точки, които проявяват интерес да присъстват на сесиите за обучение на обучителите, организирани от екипа за подкрепа, бяха поканени да се свържат със своята единна точка за контакт (single point of contact - SPOC). Ако е необходимо, могат да се свържат с Комисията, за да се получи информация за самоличността и контактите на SPOC.

За да се подпомогне плавният преход, беше предложено да се създаде общ набор от въпроси и отговори (Q&A). Тези въпроси и отговори биха могли да бъдат особено полезни при провеждането на обучение и при запитвания към централните органи. Държавите членки бяха поканени да изпратят всички свои съответни въпроси, за да може Комисията да работи по документ с въпроси и отговори, който след това да бъде споделен с всички държави членки и да им помогне по време на процеса, до 10.01.25 г.

Секретариата на мрежата предложи в децентрализираната ИТ система да бъдат включени само нови дела, като да има възможност да се включат и стари дела /образувани преди 01.05.2025/ за което преценката се прави отделно и конкретно /ако е подходящо и възможно/. Точките за контакт се приканват да изразят всички притеснения, които биха имали във връзка с този предложен подход до 10.1.2025 г.

В края на първия ден на срещата беше представен Практическият наръчник по Регламента за събиране на доказателства, разработен от специално създадената за целта работна група. Jana Hofmannova, съпредседател на работната група уведоми държавите членки, че предстои Ръководството да бъде изпратено за лингвистичен преглед и след това споделено с държавите членки. След като езиковият преглед бъде договорен, ще документът ще бъде публикуван на Word формат на портала за електронно правосъдие и ще започне превода на ръководството. След като преводите бъдат получени и проверени от държавите, те ще бъдат публикувани като документи на Word на портала за електронно правосъдие. Успоредно с горепосоченото ще започне изготвянето на указания за използването на формулярите, както е договорено на специалното заседание на работната група на ЕСМ през юни 2023 г. След като тези указания бъдат изготвени, те ще бъдат преведени лингвистично и добавени към ръководството като приложение. Едва след сливането на двете части, ръководството ще бъде изпратено за форматиране и оформление.

На 5.12.2024, втори ден на срещата, Секретариата на ЕСМ представи най-новата съдебна практика на СЕС по двата регламента. Г-жа Haldi Koit представи 5 дела, три от които решени, а по две се чака решение на СЕС:

- решение от 16 май 2024: C-222/23, Топлофикация София /Toplofikatsia Sofia/ - тълкуване на Регламента за връчване на книжа;
- решение от 11 юли 2024: C-632/22, Volvo (Регламента за връчване на книжа)
- решение от 5 декември 2024: C-389/23, Булгарфрукт /Bulgarfrukt/ (Регламента за връчване на книжа)
- висящо: C-643/24, Manuel Costa Filhos (Регламента за връчване на книжа)
- висящо: C-196/24, Aucrinde (регламента за събиране на доказателства)

Дело C-222/23

Това дело е свързано с дело C-208/20. Молителят „Топлофикация София“ ЕАД е подал на 06.03.2023г. пред запитващия съд молба за издаване на заповед за изпълнение срещу В.З.А. /български гражданин/, длъжник. Последният е собственик на жилище, което се отоплява от централната отоплителна мрежа и не е заплатил доставената енергия. През м.март 2023 съдът е изискал информация от регистъра на населението. Според получената справка, длъжникът има постоянен адрес в България, а от 6.03.2010г. е декларирал, че има настоящ адрес в друга страна членка на ЕС. Българското право не позволява да се декларира пълен настоящ адрес в чужбина, а само да се посочи държавата, в която се намира този адрес.

Запитващият съд /СРС/ е поставил няколко въпроса пред СЕС по тълкуването на Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела и на Регламент (ЕС) 2020/1784 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 година относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“), тъй като има

съмнения дали е компетентен да издаде исканата заповед за изпълнение. Запитващият съд е посочил, че съгласно член 411 ГПК, както е тълкуван в ТР на ВКС от 18 юни 2014 г., е длъжен да издаде заповед за изпълнение срещу длъжник, български гражданин, чийто постоянен адрес е в България, макар да съществува обосновано предположение, че към датата на подаване на заявлението за издаване на тази заповед за изпълнение длъжникът е имал местоживеене на територията на друга държава членка и че поради това посочената юрисдикция няма международна компетентност да разгледа такова заявление в съответствие с член 4, параграф 1 от Регламент № 1215/2012.

В решението си СЕС припомня, че държавите членки по принцип са компетентни да определят местоживеенето на физическото лице съгласно собственото си право, но прилагането на националните норми не трябва да засяга полезното действие на акт на Съюза. Доколкото национална правна уредба свързва автоматично това понятие с постоянен, задължителен и понякога фиктивен адрес, регистриран за всеки гражданин на съответната държава членка, такава правна уредба засяга полезното действие на Регламент № 1215/2012, тъй като заменя критерия за местоживеене, на който се основават установените с този регламент правила за компетентност, с критерия за гражданство. Член 62, параграф 1 от Регламент № 1215/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, съгласно която се счита, че гражданите на държава членка, пребиваващи в друга държава членка, имат местоживеене на адрес, който винаги е регистриран в първата държава членка. СЕС припомня, че член 4, параграф 1 от Регламент № 1215/2012 установява общото правило за компетентност, на което се основава този регламент, а именно по местоживеенето на ответника, независимо от неговото гражданство. Съгласно член 5, параграф 1 от Регламент № 1215/2012 срещу лица, които имат местоживеене в държава членка, могат да бъдат предявявани иски в съдилищата на друга държава членка само при съблюдаване на правилата, установени глава II, раздели 2—7 от този регламент. Тези раздели съдържат правила за специална компетентност, правила за компетентност при застрахователни договори, потребителски договори, индивидуални трудови договори, правила за изключителна компетентност и правила за пророгация на компетентност. Видно от посочените раздели, възможно е да се приеме, че съд на държава членка притежава международна компетентност да разгледа дело срещу ответник, който има местоживеене на територията на друга държава членка, единствено в случаите, уредени от същите раздели. Запитващата юрисдикция следва да може да издаде заповед за изпълнение срещу длъжник, за когото съществува обосновано предположение, че към датата, на която е подадено заявлението за издаване на заповед за изпълнение, е имал местоживеене в държава членка, различна от Република България, ако тази юрисдикция може да основе компетентността си да разгледа такова заявление на някое от правилата за компетентност, посочени в раздели 2—7 от Регламент № 1215/2012. За да се определи компетентността, трябва да се вземат предвид обстоятелствата, съществували към датата, на която е подадено заявлението за издаване на заповед за изпълнение. ако запитващата юрисдикция стигне до извода, че е компетентна да разгледа главното дело въз основа на някое от правилата за компетентност, предвидени глава II, раздели 2—7 от Регламент № 1215/2012, и следователно, че има право да издаде исканата заповед за изпълнение срещу съответния длъжник, дори той да има местоживеене на територията на друга държава членка, тя е длъжна да му връчи тази заповед за изпълнение. Когато получателят на съдебен документ пребивава в чужбина, връчването на този документ по принцип попада в приложното поле на Регламент 2020/1784 и трябва да се извършва по начините, предвидени в самия регламент, с изключение по-специално на случая, в който местоживеенето или обичайното местопребиваване на получателя е неизвестно. Съгласно член 7 от Регламент 2020/1784, когато адресът на получателя на съдебния или извънсъдебния документ, който трябва да се връчи в друга

държава членка, не е известен, тази друга държава членка предоставя помощ за установяването на адреса, било като определи органите, до които предаващите органи могат да подават съответните искания, било като предостави възможност до адресните регистри или до други бази данни да се отправят пряко искания за информацията относно този адрес чрез стандартен формуляр, достъпен на Европейския портал за електронно правосъдие, или като предостави информацията чрез този портал за това как може да се открие същият адрес.

Дело C-632/22

На 12 юли 2018 г. Transsaquí е предявило иск пред Търговски съд в Испания срещу Volvo за обезщетение за вреди от антиконкурентно поведение. В исковата си молба Transsaquí посочва, че седалището на Volvo е Гьотеборг (Швеция), като обаче уточнява, че съобщението за предоставяне на отговор на исковата молба трябва да бъде връчено в седалището на дъщерното дружество на това дружество в Испания, а именно Volvo Group España SAU. Съдът изпраща с препоръчана поща на адреса по седалището на Volvo España копия от исковата молба и приложения към нея документи. Приемането на пощенската пратка е отказано, като ръкописно е посочен адресът на Volvo в Швеция.

Запитващата юрисдикция поставя по-специално въпроса дали с оглед на правото на ефективни правни средства за защита, гарантирано от член 47 от Хартата, обстоятелството, че при тълкуването на член 101, параграф 1 ДФЕС е установено, че дружество майка и едно от дъщерните му дружества със седалище в друга държава членка образуват към момента на настъпване на фактите една и съща стопанска единица, би могло да обоснове връчването на предназначенията за първото от тях документи на адреса, където е установено второто, като целта на това е да се намалят разходите за превод и връчване на съдебните документи, изготвени от ищеца, и да се избегне удължаване на процесуалните срокове.

СЕС напомня, че вече е дал тълкуване на член 101, параграф 1 ДФЕС в смисъл, че когато дружество майка и неговото дъщерно дружество образуват една стопанска единица, увреденото от антиконкурентна практика на това предприятие лице може да предяви иск за обезщетение за вреди както срещу дружество майка, на което Комисията с решение е наложила санкция за тази практика, така и срещу дъщерното дружество, макар последното да не е посочено в това решение (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2021 г., Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, т. 51). Следователно по принцип би било допустимо лицето, което твърди, че е увредено от такава практика, и желае да се позове на правата, които черпи от посочения член 101, параграф 1, да предяви иска си за обезщетение за вреди срещу дъщерното дружество със седалище в държавата членка на сезирания съд, което би му позволило да избегне поемането на евентуални разходи за превод или за връчване на съдебни документи в друга държава членка. В случая обаче искът е предявен срещу дружеството майка. Когато, както е в главното производство, лицето, което счита себе си за увредено от картел, свързан със стопанска единица, образувана от дружество майка и едно или няколко от неговите дъщерни дружества, избере да насочи иска си за обезщетение срещу дружеството майка, вместо (което по принцип е допустимо) срещу дъщерното дружество, установено в държавата членка, където пребивава посоченото увредено лице, последното не може след това да се позове на съществуването на такава единица за целите на връчването на адресираните до дружеството майка съдебни документи на адреса на дъщерното дружество. Законодателят на Съюза е предвидил само два случая, при които връчванията на съдебни документи между държавите членки излизат извън приложното поле на Регламента, а именно, от една страна, когато е неизвестно местоживеенето или обичайното местопребиваване на получателя и от друга страна, когато последният е посочил упълномощен представител в държавата членка, където се провежда съдебното производство (вж. в този смисъл решение от

19 декември 2012 г., Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, т. 24). Извън тези две хипотези, винаги когато адресатът на съдебен документ има местоживеене в друга държава членка, връчването на този документ по необходимост попада в приложното поле на Регламент № 1393/2007 и по тази причина, както предвижда и член 1, параграф 1 от този регламент, връчването трябва да се извършва по реда, предвиден в посочения регламент (вж. в този смисъл решение от 19 декември 2012 г., Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, т. 25). В случая връчването на дъщерното дружество не е валидно.

Дело C-389/23

Запитването е отправено от германски съд във връзка със спор между *Bulgarfrukt — Fruchthandels GmbH*, дружество с ограничена отговорност, установено в Германия, и *Оранжерии Гимел II ЕООД* (наричано по-нататък „Оранжерии“), установено в България еднолично дружество с ограничена отговорност, във връзка с изпълнението на европейска заповед за плащане. По молба на *Bulgarfrukt* на 4 януари 2019 г. *Amtsgericht Wedding* (Районен съд Берлин-Вединг, Германия), който е запитващата юрисдикция, издава европейска заповед за плащане по отношение на *Оранжерии*. Българският получаващ орган удостоверява, че заповедта е връчена на 26 юли 2019 г. съгласно Регламент № 1393/2007. В това удостоверение обаче не се уточнява използваният начин на връчване, като на български език е посочено само, че „[л]ицето е напуснало [този адрес] и в регистъра не е вписан [настоящият] му адрес. Всички съобщения [...] се смятат за редовно връчени“. На 24 април 2020 г., като приема, че е налице валидно връчване, запитващата юрисдикция обявява посочената европейска заповед за плащане за подлежаща на изпълнение на основание член 18, параграф 1 от Регламент № 1896/2006. С факс от 1 март 2021 г. *Оранжерии* подава възражение срещу същата европейска заповед за плащане, като изтъква, че е узнало за нея за първи път на 24 февруари 2021 г. в рамките на мерки за принудително изпълнение.

СЕС напомня, че всяка европейска заповед за плащане по Регламент № 1896/2006 трябва да бъде връчена в съответствие с минималните стандарти, предвидени в членове 13—15 от този регламент. Ако не бъдат спазени тези минимални стандарти, би било застрашено равновесието между преследваните с посочения регламент цели за бързина и ефективност, от една страна, и за зачитане на правото на защита, от друга страна. Ако няма връчване в съответствие с посочените минимални стандарти, срокът за подаване на възражение не започва да тече, с което се поставя под въпрос валидността на процедурите, които зависят от изтичането на този срок, и по-специално обявяването на заповедта за подлежаща на изпълнение по член 18 от Регламент № 1896/2006, дори тези процедури вече да са били образувани.

За улеснение следва да се припомни, че член 13 („Връчване с обратна разписка на [длъжника]“) от същия регламент гласи: „Европейската заповед за плащане може да бъде връчена на [длъжника] в съответствие с националното законодателство на държавата, в която трябва да се извърши връчването, по един от следните начини:

- а) лично връчване, доказано с потвърждаване на получаването, включително датата на получаване, което е подписано от [длъжника];
- б) лично връчване, доказано с документ, подписан от компетентното лице, което е извършило връчването, в който се посочва, че [длъжникът] е получил документа или е отказал да го получи без правно основание, и датата на връчване;
- в) връчване по пощата, доказано с признаване на получаването, включително датата на получаване, което е подписано и върнато от [длъжника];

г) връчване по електронен начин като факс или електронна поща, доказано с признаване на получаването, включително датата на получаване, което е подписано и върнато от [длъжника]“.

Член 14 („Връчване без обратна разписка на [длъжника]“) от Регламент № 1896/2006 гласи:

„1. Европейската заповед за плащане може също така да бъде връчена в съответствие с националното законодателство на държавата, в която трябва да се извърши връчването, по един от следните начини:

а) лично връчване на личния адрес на [длъжника] на лица, които живеят в същото домакинство или работят там;

б) в случай на самостоятелно зает [длъжник] или на юридическо лице — лично връчване в офиса на [длъжника] на лица, които са наети от [длъжника];

в) депозиране на заповедта в пощенската кутия на [длъжника];

г) депозиране на заповедта в пощенска станция или при компетентни публични органи и поставяне в пощенската кутия на [длъжника] на писмена нотификация за такова депозиране, при условие че писмената нотификация ясно указва естеството на документа като съдебен документ или правните последици от нотификацията като извършване на връчване и [като определяне на началния момент] на срока за подаване на възражение;

д) връчване по пощата без обратна разписка по параграф 3, когато адресът на [длъжника] е в държавата членка по произход;

д) по електронен начин, доказано с автоматично потвърждаване на доставката, при условие че [длъжникът] предварително изрично е приел този метод на връчване.

2. За целите на настоящия регламент връчването по параграф 1 е недопустимо, ако адресът на [длъжника] не е известен със сигурност.

3. Връчването по параграф 1, букви а), б), в) и г) се доказва със:

а) документ, подписан от компетентното лице, което е извършило връчването, в който се посочва:

i) използваният начин на връчване;

и

ii) датата на връчване;

и

iii) когато заповедта е била връчена на лице, различно от [длъжника] — името на това лице и неговата връзка с [длъжника],

или

б) потвърждение за получаването от лицето, на което заповедта е връчена, за целите на параграф 1, букви а) и б)“.

Член 15 („Връчване на представител“) от този регламент предвижда:

„Връчването по член 13 или 14 може също така да се извърши на представител на [длъжника]“.

СЕС посочва, че връчването, извършено от получаващия орган, очевидно не отговаря на минималните стандарти, предвидени в членове 13—15 от Регламент № 1896/2006, тъй като едва в момента на привеждането в изпълнение на разглежданата европейска заповед за плащане длъжникът в главното производство е узнал за съществуването на тази заповед. Обявяването на такава европейска заповед за плащане за подлежаща на изпълнение трябва да се счита за невалидно. Националното право урежда евентуалните способности за защита, с които разполага длъжникът, когато едва след това обявяване се установи, че заповедта не е била връчена или не е била връчена в съответствие с минималните стандарти, установени в членове 13—15 от Регламент № 1896/2006.

Дело C-643/24, висящо

Спорът е между Manuel Costa & Filhos, Lda и Oü Wine Port Of Paldiski. Oü Wine Porto of Paldiski, със седалище в [...] Талин (Естония) е предявил иск срещу Manuel Costa & Filhos, Limitada, със седалище в Rua [...], Визела (Португалия) за заплащане на обезщетение за вреди ведно с лихвата за забава и съдебните разноски. Естонският съд е уважил иска. Решението е удостоверено като европейско изпълнително основание съгласно Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. Oü Wine Porto of Paldiski, със седалище в [...] Талин (Естония), образува изпълнително дело за заплащане на безспорно вземане срещу Manuel Costa & Filhos, Limitada в Португалия. Ответникът предявява възражения срещу изпълнението. По същество той твърди, че никога не му е било връчвано уведомление или призовка за производството, по което е постановено съдебното решение, и че е узнал за това решение по повод изпълнителното производство, поради което не е имал възможност да подаде жалба. Призовките и съобщенията от Първоинстанционния съд в Талин, Естония, до длъжника са били на естонски език. Призовката не била придружена от формуляра, предвиден в приложение II към Регламент 1393/2007.

Запитващата юрисдикция поставя пред СЕС въпроса: Дали обстоятелството, че дружеството Manuel Costa & Filhos, Limitada е призовано по предявен в Естония установителен иск с препоръчано писмо с обратна разписка, което не е било придружено с формуляра, предвиден в приложение II към Регламент (ЕО) № 1393/2007, обуславя нередовността на връчването в приложение на член 191, параграф 1, втора част от Гражданския процесуален кодекс. Както и втори въпрос- Дали в контекста на принудителното изпълнение с основание съдебно решение, удостоверено като европейско изпълнително основание съгласно Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г., длъжникът може да възрази срещу изпълнението на основанието, посочено в член 729, буква d) от португалския ГПК във връзка с член 696, буква е) от него - ответникът не е участвал в производството по установителния иск, тъй като: производството е проведено в отсъствието на ответника без неговото участие и е установено, че: i) Не е бил призован или, че призоваването е нередовно; ii) Ответникът не е знаел за призовката по причина, за която не носи отговорност; iii) Ответникът не може да предяви възражение поради непреодолима сила.

C-196/24, висящо

Страни са физически лица и Публичното министерство, като делото се води пред съд в Италия. Ищецът иска да установи по отношение на ответниците, че починало и погребано във Франция лице е негов биологичен баща. Ответниците, които са законни деца на починалия, оспорват искането да предоставят генетичен материал. Поради това съдът е разпоредил генетичен материал да се вземе от починалия чрез ексхумация на тялото му. Съдът в Италия е изпратил до съда в Франция молба по Регламента за събиране на доказателства, и по конкретно за

ексхумация на тялото на починалия. Френският съд среща трудности при изпълнение на тази молба, тъй като националното му право ограничава ексхумацията на тяло в такива случаи. Напр. според френското право, тяло може да бъде ексхумирано за установяване на произход само ако преживее лицето е дало съгласие. Френският съд поставя пред СЕС следните въпроси за тълкуване: Дава ли член 12 от Регламент (ЕС) 2020/1783 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 година относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела право на националния съд да откаже да приложи посочения регламент и да изпълни искането на молещата държава с мотива, че формата на искането противоречи на основни принципи на националното право на замолената държава и по-конкретно на член 16-11 от нейния Code civil (Граждански кодекс)? Ако член 12 от Регламент (ЕС) 2020/1783 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 година относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела се прилага без оглед на националното право, как следва да се тълкуват член 1 (право на достойнство) и член 7 (право на зачитане на личния живот) от Хартата на основните права и съотношението между тях, за да се прецени дали такова прилагане на регламента нарушава Хартата на основните права?

В края на срещата Обединеното кралство потвърди съгласието си да удължи информацията на Обединеното кралство на портала за електронно правосъдие с още две години, до 2026 г. Секретариата ще отстрани техническите проблеми, така че информацията да бъде достъпна възможно най-скоро, като се има предвид оперативната нужда, изразена преди това от мрежата.

Полша информира присъстващите, че ще бъде домакин на среща през следващия семестър. Повече подробности ще бъдат съобщени възможно най-скоро.

Изготвил:

Вергиния Мичева, съдия в СГС,

член на съдебната мрежа по
граждански и търговски дела